

Hugo Bouter

# Het gedenkteken bij het graf van Rachel

*Leven en sterven liggen dicht bij elkaar*

Genesis 35:19-20

---

Het laatste gedenkteken in het leven van Jakob was een grafsteen, en wel de steen op het graf van zijn geliefde Rachel: *'Zo stierf Rachel en zij werd begraven langs de weg naar Efrath, dat is het tegenwoordige Bethlehem. Jakob richtte toen een gedenkteken op boven haar graf. Dat gedenkteken op het graf van Rachel staat er tot op deze dag'* (Gen. 35:19-20).

Leven en dood kunnen dicht bij elkaar liggen. De verblijdende gebeurtenis van de geboorte van Rachels tweede zoon werd overschaduwd door de macht van de dood, die haar het leven ontnam. Vlak voor haar ziel het lichaam verlaat noemt ze het kind Ben-oni, dat is zoon van mijn pijn. Maar Jakob geeft het kind de naam Benjamin: dat betekent zoon van de rechterhand. Als vader wilde hij dit kind niet stempelen met het verdriet en de pijn van zijn moeder, maar meer met de vreugde die zij hem had gebracht. Dat klinkt door in de naam die hij krijgt van Jakob: zoon van de rechterhand. Wij kunnen in deze daad van Jakob weer groei opmerken in wijsheid bij het omgaan met de moeilijkheden en het verdriet dat hij moest verwerken. Het leven kan op een pijnlijke en smartelijke wijze eindigen, maar we hoeven dat niet zo'n dominerende plek te geven dat het alles in het leven en in de gedachtenis van de betreffende persoon gaat stempelen.

Rachel stierf en werd begraven in de omgeving van het latere Bethlehem, de geboortestad van koning David en ook van de Messias, Die volgens de profetie een Heerser zal zijn in Israël (Micha 5:1). Hij is de ware Zoon van de rechterhand. Wat een getuigenis van het grote profetische inzicht van Jakob.

Het was begrijpelijk dat Jakob deze plek wilde markeren met een gedenkteken. Rachel was de liefde van zijn leven, zoals men tegenwoordig wel zegt. Voor haar had hij alles overgehad, ook al had hij 20 jaar lang moeten zwoegen en ploeteren in dienst van zijn schoonvader. Maar nu waren die jaren van de vreemdelingschap voorbij en was hij weer in het Beloofde Land. Op dit moment werd Rachel hem echter ontnomen, juist bij de geboorte van haar tweede zoon. Wat een droefheid en leed voor Jakob! Dit punt in zijn leven zou voor altijd in herinnering moeten blijven.

Het gedenkteken op het graf van Rachel 'staat er tot op deze dag', lezen we. Wat een lange tijd is er aan dit gedenkteken gedacht in de velden van Efrath (d.i. plaats van vruchtbaarheid). Mozes heeft dit waarschijnlijk later erbij geschreven: tot op deze dag! Dood en leven liggen soms dicht bij elkaar. Rachel huilt om haar kinderen, zo staat er later geschreven in Jeremia 31:15. Toch is daar ook de Heiland geboren. Vanuit deze plaats is het gebeurd, dat Naomi vol vertrok en leeg terugkwam en hier later een zoon in haar schoot gelegd werd. Bethlehem als een plaats van hoop. Een hoop die Jakob gevonden had in het geloof.

Gelukkig hebben de aartsvaders geleefd in de hoop op de opstanding uit de doden. Daarom wilde Jakob zelf ook in het Beloofde Land worden begraven (Gen. 47:27-31). Zij hebben geleefd in de hoop op de komst van de Messias en de definitieve vervulling van Gods beloften voor Zijn volk. Ja, zij hebben zelfs uitgezien naar een hemels vaderland en naar de komende hemelstad, het nieuwe Jeruzalem (Hebr. 11:13-16).

Het lijkt erop dat de liefde van Jakob voor zijn geliefde Rachel is overgegaan op haar beide zonen, Jozef en Benjamin, zoals later ook op ontroerende wijze werd verwoord door Juda in Genesis 44, vlak voordat Jozef zich aan zijn broers bekend maakte. Ongetwijfeld heeft Jakob de unieke kwaliteiten van zijn zoon Jozef onderkend en de morele integriteit gezien die hem kenmerkte tijdens de zeventien jaar dat hij bij hem woonde in het land Kanaän (zie Gen. 37). Dat bleek wel uit de manier waarop hij Jozef behandelde en het pronkgewaad dat hij hem gaf.

---

### OudeSporen 2021

